

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Sententia Excommunicationis, Suspensionis Et Interdicti. Titvlvs X.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

DE POENITENTII ET REMISSIO-
NIBUS.

TITVLVS IX.

CAP. I.

Damnatus ad mortem hoc poenitentibus poenitentia concedi debet: nec valet contraria consuetudo. Secundo, locorum ordinarius ad hoc exequendam excitat: ibi, Locorum. h. d. Ioan. And.

Clemens V. in Concilio Viennensi.

Cum a secundum statuta canonica ultimo depurandis supplicio, negari (si petant) non debeat poenitentiae sacramentum, abusus damnabilem in quibusdam partibus contra hoc introductum aboleri omnino volentes, iustitiam omnes & dominos temporales, ut ab huiusmodi desistat abusu hortamur in Domino, & obsecramus per viscera misericordiae Iesu Christi: Locorum ordinarius nihilominus impungentes, ut eos ad hoc cum primam commodè poterunt diligenter monere, & (si necesse fuerit) ecclesiastica censura compellere non omitant.

CAP. II.

Repeti concilium generale, de quatoribus non admittendis, sine literis Apostolicis vel diocesanis. Et addit per diocesanos literas Apostolicas prius examinari. h. d. Io. And.

Idem.

Abusionibus b, quas nonnulli elemosynarum quastores in suis proponunt praedicationibus, ut simplices decipiant, & aurum subtili vel fallaci potius ingenio extorqueant ab eisdem, cum in animarum cedat & periculum, & scandalum plurimorum, viam (prout est nobis possibile) pracludere cupientes, iuxta statuta d concilii generalis duximus prohibendum districte, ne quastores aliqui (nisi Apostolicas vel diocesanas Episcopi literas exhibuerint) quomodolibet admittantur, nec permittantur (cum solum ipsis competat indulgentias sibi concessas insinuare populo, & charitativa postulare subsidia suppliciter ab eodem) ullatenus ipsi populo praedicare, nec aliud exponere, quam quod in literis continetur supra dictis. Literas quoque Apostolicas diocesani Episcopi (ne quid fraudis committi valeat per eandem) antequam admittant, quastores ipsos examinent diligenter.

Tonit uero reprehensibiles alius quastorum, quos fieri prohibet: & contraria privilegia revocat. Ioan. And.

Ad hac cum aliqui ex huiusmodi quastoribus, sicut ad nostram audientiam est perlatum, non sine multa temeritatis audacia, & deceptione multiplici animarum, indulgentias populo motu suo proprio de facto concedant, super votis dispensent, a perjuriis, homicidiis, & peccatis aliis sibi consentientes absolvant, male ablata incerta (data sibi aliqua pecuniae quantitate) remittant, tertiam e, aut quartam partem de poenitentis iniunctis relaxent, animas tres, vel plures parentum vel amicorum illorum, qui elemosynas eis conferunt, de purgatorio (ut asserunt mendaciter) extrahant, & ad gaudia paradisi perdant, benefactoribus locorum, quorum quastores existunt, remissionem plenariam peccatorum indulgeant, & aliqui ex ipsis eos a poena, & a culpa (ut eorum verbis utamur) absolvant.

Nos abusus huiusmodi, per quos censura vilescit ecclesiastica, & clavium ecclesiae auctoritas ducitur in contemptum, omnimode aboleri volentes, ea per quoscunque quastores fieri vel attentari de cetero distinctius inhibemus: Omnia & singula privilegia, si qua super praemissis, vel eorum aliquo, sive aliquibus locis, ordinibus vel personis quastorum huiusmodi quomodo-

a Vide notata per Doll. in c. 2. ext. de furis. b Quastorum nomen & usum omnino abolevit Conc. Trident. sess. 21. de refor. c. 9. c al. edunt. d al. statutum. e al. ita: tertiam aut quartam partem aliu de poenitentis, &c.

cunque a concessa (ne ipsorum praetextu sit eis maiora ulterius praesumendi) auctoritate Apostolica, ab utrumque ad praemissa, poenitus revocantes.

Delinquentes quastores per Episcopos puniri praecipit, nisi iustis rebus privilegia h. d. Ioan. And.

Quastores autem, qui deinceps in praemissis vel alio praemissorum deliquerint, vel alias etiam quibuscunque suis privilegiis abuti fuerint, sic per locorum Episcopos puniri volumus (nullo profus eisdem quastoribus parte privilegio susfragante) quod a suis veneratis verbis, qui ubique (ur communis habet assertio) nimis excreverunt, poenae formae propius compellatur.

DE SENTENTIA EXCOMMUNICATIONIS,
SUSPENSIONIS ET INTER-
DICTI.

TITVLVS X.

CAP. I.

Religiosi etiam exempti violantes interdictionem ipsorum per locum Apostolicam vel ordinariam loci vel generalium ordinum, fallam per provinciale concilium, vel non, qui non possit, servatam per cathedrales, vel manuum archiepiscopos, excommunicationi suae ipsi facto: Non obstantibus privilegiis, exemptionibus, consuetudinibus & statutis, & quibuscunque. h. d. Ioan. And.

Clemens V. in concilio Viennensi.

Ex b frequentibus praetoribus quastores committimus, & nos ipsi experientia certa prohibemus, in minoribus constituti, quod pietate magis nunc patenter excusationibus facias & simul intuentes, tunc latenter ecclesiarum suarum ianus pertentis, aut in eis factis fenestris, seu motis aliter quibus non absque damno cathedralium, & parochialium ecclesiarum & scandalum plurimorum, ducuntur nervum ecclesiae disciplinae, civitatum, terrarum, & aliorum generalia locorum interdictione damnabili violare praesumunt. Nos propterea sanctae Dei ecclesiae, cui (disponente Domino) praesumus: quae quidem unica est, & unum Deum parentem atque colit, unam fidem firmiter & simpliciter creditur, uniformitatem (quoniam commode possunt) conservare volentes: circa interdictionem ad praemissa praedictorum auctoritate sedis Apostolicae, vel locorum ordinarius postoritur, de statum mandatum, quatenus illis districte praecipiendo mandamus, quatenus religiosi quicumque, tam exempti quam non exempti, quicumque ordinis & conditionis erunt, cum cathedralium vel matricem, seu parochiam e loci ecclesiam illa viderint, aut seiverint obviare (non obviare) quibuscunque appellationibus, nec etiam ad eandem sedem, vel alium, seu alios interitus, & alios objectionibus, quibuscunque absque dolo & fraude, cum moderatione tamen decretalis Almae, invidiabiliter conservent. Alioquin non servantes, excommunicationis sententiae hoc ipso volumus subiacere. Quod etiam in interdictionibus, & in cessationibus a divinis actibus per provincialium conciliorum statuta, vel ipsorum auctoritate, cum majus sit provinciale concilium, quam singularis praesal Praevinciae, ac iudicium nostrum, quod plurimorum sententis comprobatur, volumus observari. In cessationibus vero generalibus a divinis, civitatum, terrarum, & aliorum locorum, quae aliquando ex consuetudine, vel aliis capitula, collegia-

a Aliquo modo. b Not. ex verbis frequentibus, quod in ra adoptantur ad ea qua frequenter emergunt de hoc, ut desuper tempus literas Zabarel. c Hac duo verba, seu parochiam, desunt in antiquioribus exemplis, etiam impressis. d Al. ita: violabiliter ea servent.

vel conventus secularium, aut regularium ecclesiarum si-
bi vindicant (quia ipsos hoc unico lumine ad repellend-
as iniurias eis factas privare nolumus, nec debemus) i-
dem intelligimus observandum. Ipsi vero sint diligen-
ter attenti, ut statuta Romanorum Pontificum præceden-
tium nostrorum super his edita, diligenter observent.
Porro hanc a sanctionem ad pendentiam trahimus: non
obstantibus privilegiis, conventionibus, statutis, & consue-
tudinibus quibuslibet, quæ contra præmissa, seu ali-
quod præmissorum religionis ipsi in nullo volumus sus-
fragari.

CAP. II.

Domini temporales, qui cogunt aliquos in loco interdicti cele-
brare divina, vel qui per pravones factum tunc ad illa audenda
populum evocari, vel prohibent, ne publice excommunicati vel in-
terdicti, super hoc, per illos, qui missas celebrant, moniti, ecclesias
exeat, & ipsi nominatim moniti, qui non exeant, excommunicati
sunt, & per Papam absolventur. h. d. Ioan. Andr.

Idem.

Gravis ad nos prælatorum querela perduxit, quod
nobiles & quidam, & Domini temporales (terris
eorum ecclesiastico suppositis interdicto) necdum in loco-
rum suorum capellis, sed & in collegiatis & aliis infi-
gnitum locorum ecclesiis, missas & alia divina officia pub-
licè & solemniter faciunt celebrari: ad officia eadem cele-
branda, nunc hos, nunc illos vocantes, & interdum
(quod est deterius) compellentes: hisque non contenti
excessibus, per campanarum non solum pulsationem, sed
& voce præconia populos etiam interdictos, ut (interdi-
cti non obstante sententia) ad audiendas missas huius-
modi veniant, faciunt evocari. Nonnulli quoque ipso-
rum suis plerumque subiectis, ne (sicut excommunicatio-
nis vel interdicti sententia publice sint notati) de eccle-
siis, dum in ipsis missarum celebrantur solennia, instanti-
bus etiam celebrantibus exeant, præcipere non verentur:
Ex quo frequenter contingit quod (non sine Dei offensa,
clericisque ac populi scandalo) ipsa missarum solennia re-
maneat inexplata. Ne igitur excessus sic graves exceden-
tium impunitate trahantur ab aliis in exemplum, præ-
sumptores præfatos, qui in locis interdicto suppositis,
quæquam de cætero divina celebrare officia, quomodolibet
cogere: aut qui modo prædicto, ad officia eadem
audienda aliquos, excommunicatiois præsertim vel in-
terdicti ligatos sententia, evocare: seu, qui ne excommu-
nicati publice, aut interdicti, de ecclesiis, dum in ipsis mis-
sarum aguntur solennia, a celebrantibus moniti ut exeant,
prohibere: necnon excommunicatos publice & interdi-
ctos, qui in ipsis ecclesiis nominatim a celebrantibus,
ut exeant moniti, remanere præsumpserint, excommuni-
cationis sententia (à qua per sedem duntaxat Apostolice
possunt absolvi) sacro approbante concilio innodamus.

CAP. III.

Frates minores si tempore interdicti recipiunt in suis ecclesiis ad
divina fratres & sorores tertio ordine, excommunicati sunt, nec pre-
vilegia servant. h. d. Ioan. Andr.

Idem.

Cum ex eo, quod religiosi viri fratres minores in
suis recipiant ecclesiis ad audienda divina officia
tempore interdicti, fratres & sorores de ordine tertio
(quem B. Franciscus instituit) existentes, qui continen-
tes, seu de poenitentia nuncupantur, scandalum a-
liorum, qui ab his excluduntur, menibus generetur, cen-
sura vilescat ecclesiastica & minoris auctoritatis inter-
dicti sententia reputetur: Eisdem fratribus minoribus

a Alia: porro hanc etiam sanctionem, &c. b Nobiles
qui dicantur & cur ita veniant, sicut docet Tiracollus, de No-
bilitate c. 2. c In manifestis: prohibere, vel etiam impe-
dire, necnon, &c.

distictius inhihemus, ne de cætero aliquem, vel aliquos
prædictorum (etiam si super hoc, hi vel illi privilegiis
quibuscumque muniti extiterint, quæ ipsi in nullo pro-
fus, quoad hoc volumus suffragari) ad divina in suis ec-
clesiis tempore interdicti quoquomodo admittant. Quod
si fecerint, eo ipso excommunicationis sententia se nove-
rint subiacere, à qua per alium, quam per Romanum
Pontificem, vel satisfactione præmissa, per locorum
Episcopos (quos auctoritate Apostolica fungi volu-
mus in hac parte) absolutionis beneficium nequeant
obtinere.

CAP. IV.

Si Papa etiam scienter excommunicato participat, illum per hoc
non absolvit, nisi exprimat hoc se velle. Et si scienter sub titulo
dignitatis aliquem nominet vel honoret, per hoc illum in dignitate
non approbat. Ioan. Andr.

Idem.

SI summus Pontifex scienter etiam excommunicato
participet literis, verbo, vel osculo, seu alio quovis
modo, ipsum per hoc abolere nulla ratione censetur,
nisi se velle fortiter exprimat illum ex hoc pro absoluto
haberi. Similiter quoque, si quem sub titulo cuiuslibet
dignitatis, ex certa etiam scientia, verbo, constitutione,
vel literis nominet, a, honoret, seu quovis alio modo
tractet: per hoc in dignitate illa ipsum approbare non
intelligitur, aut quicquam ei tribuere novi iuris.

DE VERBORUM SIGNIFICATIONE.

TITVLVS XI.

CAP. I.

Declaratur in aliquibus ca. Exist. eod. tit. lib. 6. præsertim an
fratres minores teneantur ad observationem eorum omnium, quas
regula sub verbo imperatoris modi ponantur: deinde multa in-
feruntur, ad quæ fratres ipsi obligantur. Et consequenter eorum mo-
rem excessibus prædictis discussis, de electione ministrorum ipso-
rum culentissimè tractatur.

Clemens V. in Concilio Vniuersi.

EXIVI de paradiso, dixi rigabo hortum plantatio-
num: ait ille cælestis agricola qui vere sans sa-
pientia, verbum Dei à Patre, in Patre manens,
genitum in æterno, novissime diebus istis (fabricante
Sancto Spiritu) in utero virginis caro factum, exiit ho-
mo ad opus arduum redemptionis humani generis
peragendum: exemplar b se pseudo cælestis vita, præ-
bens hominibus semetipsum. Verum quia plerumque
mortalis vite sollicitudinibus pressus homo, mentis
aspectum ab exemplaris huiusmodi intuitu e diver-
tebat, verus noster Salomon in folio militantis eccle-
siae hortum voluptatis inter cæteros quendam fecit, à
procellosis mundi fluctibus elongatum, in quo quies-
cens ac securius vacaretur contemplandis, servandis-
que huiusmodi operibus exemplaris, in hunc mun-
dum introiit ipse, ut rigaret ipsam fecundis aquis
spiritualis gratia & doctrina. Hic hortus siquidem est
fratrum minorum sancta religio, quæ muris regularis
observantiaè firmiter undique circumclusa, intra se solo
contenta Deo, adornatur abundè novellis plantationi-
bus filiorum. Ad hunc veniens dilectus Dei filius mor-
tificantis poenitentiaè myrrham metit cum aromati-
bus, quæ suavitate mira universis odorem atrahentis
sanctimonie circumfundunt. Hæc est illa cælestis vi-
ta forma & regula, quam descripsit ille confessor Chri-
sti eximius sanctus Franciscus, ac servandam à suis fi-
liis verbo docuit: pariter & exemplo. Qui vero di-
ctæ sanctæ regule professores ac imitatores devoti,

a Vide Felin. in rubr. præconii Gregoriani, & in eam vigesi-
mum, de offi. delegat. b Alia: exemplar sequendo: a. l. s. u. &c.
c al. comitum.

